

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

POLSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Rak i oczekiwanie na nowe życie. Te kobiety udowadniają, że jedno nie przeczy drugiemu!

Uśmiech, sport, szalone pomysły. To Fundacja Rak'n'Roll!

Walka o własne życie i życie dziecka wymaga świetnych specjalistów

POLSKA - RAK'N'ROLL:

CZY MOŻNA NIE WYBIERAĆ

Ciąża i rak to dramatyczne połączenie. Tak to zazwyczaj odbieramy. Przez ostatnie lata zarówno lekarze, jak i kobiety - które albo zaszły w ciążę, będąc chore na nowotwór, albo dowiadywały się o nim, będąc w ciąży - reagowali na wieść o takim zestawieniu w jeden sposób: tego nie da się w żaden sposób pogodzić, bo zawsze kogoś trzeba będzie poświęcić. Podstawowy problem stanowiło dopasowanie leczenia w taki sposób, by silne leki nie zagrażały zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi dziecka, lecz jednocześnie były na tyle skuteczne, aby pomóc chorej. Jednak pojawili się lekarze, którzy podkreślają, że wcale nie trzeba dokonywać tak przerażającego wyboru, gdy kobieta choruje na raka w trakcie ciąży.

Leczę się i będę matką

W Polsce pionierką zmiany sposobu myślenia o chorobach nowotworowych była Magda Prokopowicz. Inicjatorka fundacji o przewrotnej nazwie Rak'n'Roll postanowiła „wyrolować” raka poprzez przełamywanie tabu związanego z podejściem do tej choroby i pomoc chorym. Magda Prokopowicz była także jedną z pierwszych kobiet, które leczyły się onkologicznie podczas ciąży, ponieważ zaufała lekarzom i terapii ustawionej tak, by dbać i o dziecko, i o matkę.

Doświadczenia te zapoczątkowały szereg akcji dedykowanych kobietom z chorobą nowotworową, ukierunkowanych na walkę o zachowanie kobiecości w chorobie. Jedną z najsłynniejszych jest kampania „Daj włos” dla kobiet doświadczających negatywnych skutków leczenia onkologicznego, polegających na łysieniu. Obecnie w Polsce peruki z naturalnych włosów są tylko częściowo refundowane przez NFZ, a dopłata do nich jest wyjątkowo wysoka. W odpowiedzi na tę sytuację padła więc propozycja, aby każdy, kto chce obciąć włosy, przeznaczył je na peruki dla kobiet w trakcie chemioterapii.

Wiele zależy od zrozumienia

Te pozornie niewielkie gesty znaczą wiele. Dzięki darmowym perukom kobiety mogą czuć się znacznie lepiej. Dzięki temu mają więcej siły w drodze do zdrowia. Kampanie tego typu przełamują też niezwykle szkodliwe stereotypy dotyczące osób chorych na nowotwory. Chorzy na raka odizolowują się często od otoczenia, ponieważ próbują uciec od męczących pytań o przebieg choroby. Niektórym z nich pomaga w tym maskowanie negatywnych skutków chemioterapii, ponieważ przestają być rozpoznawane jako „leczący się na raka”.

Pamiętajmy, że temat raka, a także współistnienia raka i ciąży jest dla Polski szczególnie istotny. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w ciągu ostatnich trzech dekad wzrosła bowiem ponaddwukrotnie, przekraczając w 2013 roku liczbę 156 tysięcy zachorowań.

Rodzina w komplecie. Oczekująca na kogoś, kto niedługo się urodzi!

Wprowadzenie do scenariusza

Każdy człowiek, by mógł wzrastać, rozwijać się, cieszyć się codziennością, pokonywać własne słabości, zmagać się z trudnościami, które niesie życie, potrzebuje szacunku i poszanowania własnej godności. Na tych dwóch wartościach koncentrujemy się w scenariuszu lekcji pt. „Szacunek dla człowieka chorego pomaga mu walczyć z chorobą”. Wartości te są podstawą ludzkiego funkcjonowania bez względu na wiek, stan zdrowia, cechy wyglądu zewnętrznego, status społeczny i zawodowy człowieka. Szczególnie ważne są jednak w sytuacji, gdy w życiu pojawiają się trudności, gdy choroba wymaga zmiany stylu życia, gdy zmienia się wygląd, zniekształca ciało, następuje utrata sił. Kiedy trzeba poddać się długiemu leczeniu, uciążliwym zabiegom medycznym, wtedy łatwo utracić poczucie własnej godności. Stajemy się słabi, bezbronni, często bezradni w obliczu choroby. Długotrwała choroba wyczerpuje fizycznie, zubaża też zasoby psychiczne człowieka. Potrzebny jest wówczas drugi człowiek, który okaże troskę, szacunek, który poda pomocą dłoń, wykona drobny gest, który nie będzie oceniał, po prostu będzie swoją obecnością wzmacniał. Troskliwa obecność pozwala choremu zmobilizować wewnętrzne siły w walce o odzyskanie zdrowia. Po prostu łatwiej przebiega ta batalia, gdy wokół są oddani, życzliwi ludzie. Podczas tej lekcji proponujemy rozmowę na temat zmagania z chorobą, którą podejmują „Boskie matki”. Chcemy rozmawiać o niezwykłym boju kobiet o własne życie i zdrowie oraz walce o życie i zdrowie dzieci, których się spodziewają.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Kamila Słupska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Szacunek dla człowieka chorego pomaga mu walczyć z chorobą

ZAGADNIENIA:

szacunek dla ludzi bez względu na sytuację, w jakiej się znajdują, poczucie godności, wsparcie, pomoc innym ludziom

WARTOŚCI:

poczucie godności, pomaganie

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZĘŃ:

- potrafi wyjaśnić, co rozumie pod pojęciem szacunek;
- rozumie, że szacunek okazywany drugiemu człowiekowi jest wartością bardzo ważną w relacjach z otoczeniem, zwłaszcza z kimś, kto może czuć się „inny”;
- potrafi wyjaśnić, czym jest poczucie godności i jakie są jej przejawy;
- rozumie, jak ważne jest okazywanie szacunku drugiemu człowiekowi;
- rozumie, że szacunek jest podstawą poczucia godności każdego człowieka;
- rozumie, że zachowanie poczucia godności może pomóc w walce z chorobą;
- rozumie, iż każdy może pomóc innym ludziom zachować poczucie własnej godności i szacunek dla samego siebie.

METODY I FORMY PRACY:

praca w grupach, analiza przypadku, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

arkusze papieru A4, pisaki, fragmenty reportażu filmowego „Boskie matki”

Przebieg zajęć

Praca w grupach

EMPATIA

Podziel uczniów na trzy zespoły. Każdy z nich otrzymuje krótki opis sytuacji oraz zadania:

SYTUACJA NR 1

Janek przez długi czas chorował i nie chodził do szkoły, teraz wrócił, ale musi regularnie zażywać leki, nawet w trakcie lekcji. Czuje, że koledzy i koleżanki odnoszą się do niego z dystansem. Kiedy podchodzi do nich na przerwie, milkną. Niektórzy nawet kilka razy żartowali sobie z niego, bo od jakiegoś czasu nie gra w piłkę. A przecież do tej pory był najlepszym zawodnikiem w klasowej drużynie.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohater w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jego koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Janka?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Janka?

SYTUACJA NR 2

Zosia podczas wakacji miała wypadek. Od tego momentu chodzi wspomagając się kulami. Nie jest w stanie tak szybko się przemieszczać, jak pozostali uczniowie i uczennice z jej klasy. Z tego powodu kilkakrotnie, w czasie wycieczki szkolnej, koledzy się niecierpliwi i dziewczynka słyszała niezbyt pochlebne opinie wygłaszane przez nich pod swoim adresem.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohaterka w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jej koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Zosi?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Zosi?

SYTUACJA NR 3

Młodszy brat Ani jest ciężko chory i od wielu miesięcy leży w szpitalu, oddalonym o wiele kilometrów od miejsca, w którym mieszkają. Dziewczynki często nie ma w szkole, gdyż albo jedzie z rodzicami do szpitala, albo pod nieobecność rodziców spędza czas u babci, która mieszka w innej miejscowości. To powoduje, że ma duże zaległości w nauce. Przerwy między lekcjami z reguły spędza sama. Jest smutna, prawie z nikim nie rozmawia. Kilka razy usłyszała od kolegów i koleżanek, że zrobiła się jakaś nudna i już 'do ich „paczki” nie pasuje.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohaterka w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jej koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Ani?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Ani?

Daj uczniom czas na dyskusję w grupach. Następnie poproś, by przedstawiciel każdej grupy sformułował odpowiedzi na forum klasy.

Podsumuj dyskusję.

Film, rozmowa

„BOSKIE MATKI”

Wspólnie obejrzyjcie fragment prezentujący rozmowę jednej z bohaterek z Dominiką Kulczyk, podczas gdy trzy inne kobiety przymierzają peruki.

Zapytaj uczniów o ich wrażenia po obejrzanym filmie.

Przytocz ponownie słowa bohaterki reportażu: „Nie chce się być napiętnowanym. Ja, jak chorowałam, to zawsze miałam takie wrażenie, że będą pokazywać: o, to ta chora. Tego się najbardziej bałam. Nawet nie samej choroby, tylko takiego właśnie odrzucenia”.

Zastanówcie się:

- › Co powoduje, że człowiek w trakcie choroby boi się odrzucenia?
- › Co może stracić, gdy długo choruje?

Rozmowa

CO TO JEST GODNOŚĆ?

Przypomnij uczniom, co to jest godność. Nawiązując do fragmentu reportażu i opisów sytuacji Ani, Zosi i Janka (w sytuacji choroby, zdarzenia losowego, odmienności), zachęć uczniów do podawania przykładów sytuacji związanych z brakiem szacunku dla godności człowieka.

Podsumuj rozmowę, zaznaczając, że nikt nie powinien być dyskryminowany, że należy właściwie odnosić się do drugiej osoby, respektując jej wartość i godność.

Film, rozmowa

AKCJA „DAJ WŁOS”

Zaprezentuj uczniom kolejny fragment reportażu „Boskie matki”, w którym jest mowa o akcji „Daj włos”. Przybliż uczniom założenia akcji:

Obecnie w Polsce peruki z naturalnych włosów są tylko częściowo refundowane przez NFZ, a dopłata do nich jest wyjątkowo wysoka. W odpowiedzi na tę sytuację ruszyła akcja „Daj Włos!”. Każdy, kto chce obciąć włosy, może to zrobić w dobrym celu – na peruki dla kobiet w trakcie chemioterapii. Fundacja Rak’n’Roll angażuje do współpracy zakłady fryzjerskie, które ścinają włosy w odpowiedni sposób, a następnie przekazują je fundacji. Dalej włosy wędrują do perukarni. Te są przekazywane za darmo kobietom, które walczą z rakiem. Dzięki temu mogą wyglądać znacznie lepiej i mają więcej siły w drodze do zdrowia.

(źródło: www.raknroll.pl)

Zachęć uczniów do refleksji nad znaczeniem takich działań dla osób przewlekle chorych.

W trakcie rozmowy zaakcentuj, że każdy może swoim postępowaniem przyczynić się do zachowania poczucia godności drugiego człowieka.

Podsumowanie

TRUDNA SYTUACJA

Podsumowując zajęcia, poproś uczniów, aby odwołując się do doświadczeń zdobytych podczas zajęć i własnych przemyśleń, powiedzieli, jak należy się zachowywać w towarzystwie osoby chorej.